

Arbor-Hattfjelldal AS
Arborveien 10
8690 HATTFJELLDAL

Rapport fra tilsyn - pålegg om redegjørelse og innkreving av kontrollgebyr

Vi viser til gjennomført tilsyn 14. oktober 2011, samt til varsel datert 3. oktober 2011.

Vedtak

*Med medhold i lov av 13. mars 1981 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 49 må Arbor Hattfjelldal AS **innen 14. desember 2011**, redegjøre skriftlig til Fylkesmannen for de tiltak som er gjennomført for å rette opp registrerte avvik. Hvis ikke avvikene da er rettet opp, må redegjørelsen inneholde en tidfestet, forpliktende plan for hvordan disse skal rettes opp.*

Dersom Fylkesmannen ikke har mottatt tilbakemelding innen fristen kan det bli aktuelt å ilegge tvangsmulkt. Et vedtak om tvangsmulkt vil fattes med hjemmel i forurensningsloven § 73.

I henhold til forurensningsforskriftens § 39-6 (om endagskontroll) skal det hentes inn gebyr for tilsynet, pålydende kr 4 400,-, jf forurensningsforskriften § 39-6 risikoklasse 4.

Faktura for gebyrene vil ettersendes fra Klima- og forurensningsdirektoratet. Størrelsen på gebyret er knyttet til virksomhetens risikoklasse som er gitt i tillatelsen. Arbor-Hattfjelldal AS er ikke plassert i risikoklasse i tillatelsen og skal derfor betale gebyr som risikoklasse 4. Dette innebærer at virksomheten skal betale kr. 4 400,- i gebyr.

Under tilsynet ble det påvist følgende avvik:

- 1. Bedriftens internkontroll har enkelte mangler med tanke på forhold som berører ytre miljø.*
- 2. Bedriftens håndtering av farlig avfall har enkelte mangler.*
- 3. Bedriften har ikke gjennomført støvmålinger siden 2006.*

Det ble også registrert fire anmerkninger.

Bakgrunn

Tilsynet var en del av Fylkesmannens rutinemessige oppfølging av konsesjonsbelagt virksomhet der vi er forurensningsmyndighet. Hensikten med kontrollen var å fastslå om virksomheten overholder kravene som er angitt i gjeldende lovverk samt i utslippstillatelsen. Kontrollen er ikke en total gjennomgang av organisasjonen, men en stikkprøvekontroll på utvalgte tema.

Avvik betegnes som overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

Anmerkning er andre forhold som tilsynsetaten mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse-, miljø- og sikkerhet.

Dokumentgrunnlaget for kontrollen var:

- lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 (forurensningsloven)
- forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester av 11. juni 1976 (produktkontrollloven)
- forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften)
- forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Røykskadekonsesjon av 27.6.1973

Gjennomføring

Kontrollen ble varslet kort tid i forveien. Hele kontrollen ble gjennomført med en varighet på ca 5 timer. Fra Arbor-Hattfjelldal AS deltok Bjørn M. Jarmund (Adm. direktør), Finn Fagerbakk (fabrikkssjef) og Jon Pedersen (HMS-ansvarlig). Fra Fylkesmannen deltok Sten D. Bruaas (tilsynsleder) og Inger Katharina Gregersen.

Fylkesmannen orienterte først om bakgrunnen for kontrollen og praktiske detaljer rundt gjennomføringen. Arbor-Hattfjelldal AS orienterte så om virksomheten ved anlegget før bedriften ble bedt om å svare på en del spørsmål knyttet til internkontrollen, håndtering av farlig avfall, kjemikaliehåndtering, utslippstillatelsen og annet aktuelt regelverk. Det ble også foretatt en befaring på anlegget. Til slutt ble det gitt en kort muntlig redegjørelse over registrerte funn, og informasjon om videre oppfølging av saken.

Registrerte avvik og anmerkninger

Avvik 1

Bedriftens internkontroll har enkelte mangler med tanke på forhold som berører ytre miljø.

Avvik fra forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter § 5, annet ledd, pkt. 6 og 7.

Begrunnelse

Bedriftens plikt til internkontroll fremgår av internkontrollforskriftens §§ 2 og 4. Arbor-Hattfjelldal AS utøver internkontroll innen for helse, miljø og sikkerhet. Det er bl.a. etablert

rutiner og utarbeidet risikokartlegginger knyttet til utslipp til vann. Enkelte forhold som berører ytre miljø er likevel mangelfullt ivaretatt.

Risikokartlegging: Virksomheten har utført risikokartlegginger rettet mot ytre miljø, men den har enkelte mangler. Risikokartleggingen fokuserer på utslipp til vann, mens det ikke er gjort noen vurdering rundt bl.a. utslipp til luft og farlig avfall.

Sist det ble gjort målinger av utslipp til luft hos Arbor-Hattfjelldal var i 2005. Det er ikke gjort noen målinger i ettertid. Etter kontroll fra Fylkesmannen i 2005 ble det kommentert at utslipp fra bedriften av både CO og støv var høye, med sammenlignbare utslipp fra tilsvarende anlegg. I brev datert 24.juni 2006 skriver vi at internkontrollsystemet til Arbor skal legge opp til regelmessige målinger av utslipp til luft. Dette er ikke utført. Konkret kan det videre nevnes at bedriftens rutiner har mangler når det gjelder:

- rutiner for håndtering av farlig avfall som oppstår i virksomheten
- rutiner for måling av støv

Fylkesmannen ser at det jobbes med risikovurdering hos Arbor-Hattfjelldal AS. Risiko var et av temaene som var satt opp på handlingsplanen for 2011.

Avvikshåndtering: Virksomheten har et system for å føre avvik, men det fanger ikke opp avvik rettet mot ytre miljø. Det synes å være uklarhet i organisasjonen på hva som defineres som avvik knyttet til ytre miljø. Manglende målinger av utslipp til luft og søl av hydraulikkolje ved slangebrudd var ikke registrert i systemet. Rutinene må sikre at avvik knyttet til ytre miljø registreres og håndteres som forutsatt i Internkontrollforskriften § 5 andre ledd pkt. 7.

Avvik 2

Bedriftens håndtering av farlig avfall har enkelte mangler.

Avvik fra forskrift om gjenvinning og behandling av avfall §§ 11-5 og 11-12.

Begrunnelse

Arbor-Hattfjelldal AS generer gjennom sin virksomhet ulike fraksjoner farlig avfall, dette gjelder bl.a. spillolje, malingsrester og lysstoffrør. Ved befaring ble det observert at oljeholdig adsorbent fra verksted havnet i restavfall. Dette er en egen farlig avfallsfraksjon (EAL kode 15 02 02), som skal leveres på lik linje som de andre typene avfall. Virksomheten må gå igjennom sin aktivitet for å sikre at alle farlig avfallstyper blir levert til godkjent avfallsmottaker.

Leveranser av farlig avfall skjer til godkjent mottaker og dokumenteres gjennom utfylte deklarasjonsskjema. Enkelte av deklarasjonsskjemaene for levering av avfall manglet EAL-kode, jf avfallsforskriften § 11-12 der det fremgår at avfallsprodusent skal sørge for å fylle ut deklarasjonsskjema for sine leveranser av farlig avfall.

De ulike farlige avfallstypene var tydelig merket, men avfallet var oppbevart utendørs tilgjengelig for mennesker og dyr. Farlig avfall skal håndteres forsvarlig, jf avfallsforskriften § 11- 5.

Anmerkning 1

Virksomheten kan ikke dokumentere at den overholder kravene til utslippsnivåer og utslippsmålinger i kapittel 27 i forurensningsforskriften.

Miljøverndepartementet har vedtatt nytt kapittel 27 i forurensningsforskriften som regulerer utslipp fra forbrenningsanlegg med rene brensler. Kravene i den gamle røykskadekonsesjonen fra 27.juni 1973 er lempeligere enn det som fremgår av forskriften. For virksomheter som har tillatelse med lempeligere krav enn fastsatt i dette kapitlet, gjelder kravene i forskriften fra 1. januar 2011, og fra 31. desember 2014 gjelder kravene som er satt for nye fyringsenheter.

Flisfyringsanlegget til Arbor har en antatt innfyrt effekt på om lag 9 MW, og forskriften setter krav til utslipp av støv på 225 mg/Nm³ og CO på 350 mg/Nm³ for eksisterende anlegg. Kravene som vil gjelde fra 2015 for støv er på 75 mg/Nm³, for NO_x på 300 mg/Nm³ og for CO på 200 mg/Nm³ (eventuelt 300 mg/Nm³ for fyring med trepulver).

Siste målinger av avgassen fra fyringsanlegget ble utført i november 2005, og viser et støvinnhold på 480 mg/Nm³ ved 11 % O₂. Dette tilsvarer 655 mg/Nm³ ved 6 % O₂, og er høyere enn gjeldende krav på 225 mg/Nm³. CO ble målt til 953 mg/Nm³ ved 11 % O₂. Dette tilsvarer 1300 mg/Nm³ ved 6 % O₂. Også dette er høyere enn kravet i forskriften på 350 mg/Nm³ ved 6 % O₂. Dette innebærer at bedriften ikke kan dokumentere at den overholder forskriftens krav til innhold av støv og CO i avgassen som er fastsatt i forurensningsforskriften kap. 27.

Anmerkning 2

Avslutning av deponi

I 2005 fikk Arbor-Hattfjelldal en anmerkning om at det fortsatt var drift på avfallsdeponiet. Dette deponiet tilfredsstiller ikke kravene til et godkjent deponi. I ettertid har Norconsult tatt grunnprøver av deponiet og vannprøver i elv/bekk ved, oppstrøms og nedenfor deponiet. Det er også utført en risikovurdering av deponiets forurensning til omgivelsene. I 2009 inntrådte forbud mot deponering av organisk materiale (avfallsforskriften kap 9), og driften av deponiet skulle da være avsluttet.

I dag deponeres fortsatt sagmugg, sammenblandet med grus og sand. Dette stammer fra flis som er blåst fra flislager og lagt seg på fabrikkområdet. Avfallsdeponiet tilfredsstiller ikke dagens krav til et avfallsdeponi. Det er heller ikke lov å deponere organisk materiale over 10 % TOC. I rapporten som Norconsult har laget for å avslutte deponiet, står det at bedriften skal vurdere alternative løsninger for bruk av overskuddsmasser, samt at dere selv har svart i brev datert 24. oktober 2005 "å finne en anvendelse for alt trevirke som i dag ikke nyttes til brensel og produksjon pga forurensning og innblanding av snø". Deponiet må avsluttes, og vi forutsetter at avslutningsplan, som foreslått av Norconsult, følges.

Norconsult tok miljøtekniske undersøkelser av grunnen på deponiområdet. Den høyeste forurensningen (punkt J3) ble funnet på området hvor rent trevirke, som skal inn i produksjonen, mellomlagres. I J3 er grunnen sterkt forurenset med ulike PAH bl.a. benso(a)pyren, som er kreftfremkallende. Nyere veiledere for forurenset grunn, TA-2553/2009, sier at områder for industri og trafikkareal skal ha tilstandsklasse 3 eller lavere i toppjord (<1m). Tilstandsklasse 4 kan aksepteres, hvis det ved risikovurdering av spredning kan dokumenteres at risikoen er akseptabel. Det kommer ikke tydelig fram hva som

planlegges å gjøre med lagringsområdet med tanke på den forurensingen som ligger i grunnen. Det er tatt få prøvepunkter, så forurensningsområdet er ikke avgrenset. Punktet med forurensning har ingen tette dekker, så forurensningen kan spres med maskinene som transporterer tømmeret. Det skal gjøres vurderinger for at massene ikke spres.

Norconsult har foreslått et overvåkingsprogram i sin rapport om avslutning av deponiet. Det forutsettes at Arbor-Hattfjelldal AS følger det programmet som er foreslått i rapporten. Fylkesmannen mener at det også skal vurderes om formaldehyd skal inngå i måleprogrammet. Formaldehyd er et kreftfremkallende stoff, som bl.a. ble brukt i lim, og det vil da være mulighet for at det finnes på deponiet.

Anmerkning 3

Det er usikkert om sluk i verksted og på vaskeplass ute er knyttet til en oljeutskiller

Kapittel 15 i forurensingsforskriften omhandler krav til utslipp av oljeholdig avløpsvann. Verkstedet og vaskeplassen ute hos Arbor-Hattfjelldal AS vil omfattes av denne forskriften. Det fremgår av § 15-2 at det er kommunen som er forurensningsmyndighet etter dette kapitlet, og fører tilsyn med at bestemmelsene og vedtak fattet i medhold av dette kapitlet følges opp.

Anmerkning 4

Bedriften har i sitt stoffkartotek mangler på sikkerhetsdatablad.

Virksomheten har et elektronisk (eoonline) og papirbasert stoffkartotek. Ved gjennomgang av sikkerhetsdatabladene fant vi enkelte datablader på svensk, samt at flere av databladene manglet bl.a. registreringsnummeret til produktkontrollregisteret. Dette deklarasjonsnummeret skal stå i punkt 15 på databladene. Alle kjemiske produkter som er klassifisert etter merkeforskriften og som produseres eller importeres i volum på 100 kilo eller mer per år, skal deklarerer til Produktregisteret (www.pib.no). Sikkerhetsdatabladene skal være skrevet på norsk.

Andre forhold

Kravene i forskriften gjelder foran tillatelsens krav siden disse er lempeligere enn forskriftens krav, jf § 27-10 Overgangsbestemmelser. Det eksisterende anlegget til Arbor-Hattfjelldal AS vil antakelig ikke kunne overholde alle kravene i forskriften. Dette innebærer at det må gjennomføres tiltak med sikte på å overholde gjeldene krav, eventuelt må det søkes om unntak fra forskriftskravene.

Gjeldende tillatelse gitt av røykskaderådet i vedtak av 27. juni 1973 er foreldet og har behov for oppdatering i henhold til dagens miljøkrav og nåværende produksjonsforhold. Virksomheten har bl.a. installert overflatebehandlingsanlegg, noe som ikke er omtalt i gjeldende konsesjon. Fylkesmannen anmoder virksomheten å søke om å få endret sin eksisterende utlippstillatelse.

Klageadgang

Avgjørelsen kan påklages til Klima- og forurensningsdirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse **innen 3 uker** fra det tidspunkt underretning om avgjørelsen er kommet fram til vedkommende part. En eventuell klage skal angi det vedtak

som det klages over, og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, 8002 Bodø.

En eventuell klage fører ikke til at iverksettelsen av vedtaket utsettes. Fylkesmannen eller Klima- og forurensningsdirektoratet kan etter anmodning, eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort, jf forvaltningsloven § 42. Avgjørelsen av spørsmålet om iverksettelse kan ikke påklages.

Partene har rett til å se sakens dokumenter i henhold til forvaltningsloven §§ 18 og 19. Fylkesmannen vil på forespørsel kunne gi nærmere opplysninger om behandlingen av saken.

Med hilsen

Oddlaug Ellen Knutsen (e.f.)
seksjonsleder

Inger Katharina Gregersen
rådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:

Hattfjelldal kommune